

Súhrnná správa

o koordinovaných kontrolách vykonaných podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v roku 2008

I. ÚVOD

SIŽP – útvar inšpekcie ochrany vôd, ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. c) zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov organizoval a koordinoval v roku 2008 vykonávanie kontrol v podnikoch, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

Koordinované kontroly vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej OIOV) v spolupráci s orgánmi štátnej správy (OŠS) podľa § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z., t.j. orgánmi inšpekcie práce - Národný inšpektorát práce (IP), orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi - Hasičský a záchranný zbor (HaZZ), orgánmi štátnej správy na úseku civilnej ochrany - odbory krízového riadenia civilnej ochrany (OKRKO), orgánmi na ochranu zdravia a štátnymi zdravotnými ústavmi - regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) a orgánmi štátnej banskej správy - obvodné banské úrady (OBÚ). Na koordinované kontroly v odôvodnených prípadoch boli prizývané aj miestne príslušné krajské úrady ŽP a miestne príslušné obvodné úrady ŽP.

Pre zabezpečenie koordinácie kontrolnej činnosti OŠS sa v roku 2008 zvolali koordinačné porady na úrovni ústredných OŠS a regionálnych OŠS. Cieľom porady na úrovni ústredných orgánov bolo prerokovanie vykonávania koordinovaných kontrol, vyhodnotenie koordinovaných kontrol a spolupráce s jednotlivými OŠS vykonávajúcimi kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. a prerokovanie návrhu plánu koordinovaných kontrol na rok 2009. Na regionálnej úrovni cieľom koordinačných porád bolo dohodnutie postupu a rozsahu vykonania koordinovanej kontroly a určenie konkrétneho objektu v podniku, kde sa bude vykonávať kontrola (závod, prevádzka, resp. zariadenie) a príprava plánu koordinovaných kontrol na rok 2009.

V roku 2008 sa takto špecificky zamerané kontroly vykonávali v súlade s PHÚ SIŽP na rok 2008 schváleným MŽP SR v rámci samostatnej hlavnej úlohy - Koordinovaná kontrola podnikov kategórie A a kategórie B podľa zákona č. 261/2002 Z.z.. Pri výbere kontrol sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov kategórie A a kategórie B, ktorý vedie MŽP SR.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2008 vykonali OIOV celkovo 40 kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, z toho 4 kontroly boli vykonané nad rámec schváleného plánu koordinovaných kontrol pre rok 2008.

Z uvedeného počtu kontrol bolo koordinovaným spôsobom vykonaných 36 kontrol podnikov, ktoré boli zaradené do kategórie A a kategórie B (do kategórie A bolo zaradených 9 podnikov a do kategórie B 27 podnikov), z toho 1 kontrola bola vykonaná nad rámec schváleného plánu koordinovaných kontrol – išlo o novo kategorizovaný podnik (kategória B). V 4 podnikoch nebola kontrola vykonaná koordinovaným spôsobom (v 1 podniku - kategórie A, kde bola zrušená výroba a v 3 podnikoch sa preverovalo celkové množstvo vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tieto kontroly OIOV vykonali samostatne.

Štyri kontroly neboli vykonané koordinovaným spôsobom. V troch podnikoch, ktoré zabezpečujú opravu a údržbu vojenských lietadiel, bola kontrola zameraná na preverenie celkové množstvo vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku podľa cit. zákona. Z týchto kontrol vyplynulo, že podniky nespádajú pod cit. zákon. V štvrtom podniku bolo kontrolou zistené, že podnik ukončil výrobu a zariadenia, v ktorých boli prítomné vybrané nebezpečné látky boli demontované.

Koordinované kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

V rámci vykonaných koordinovaných kontrol sa preverovalo, či podnik splnil všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. a prijal všetky opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti v ňom vykonávané, t.j. :

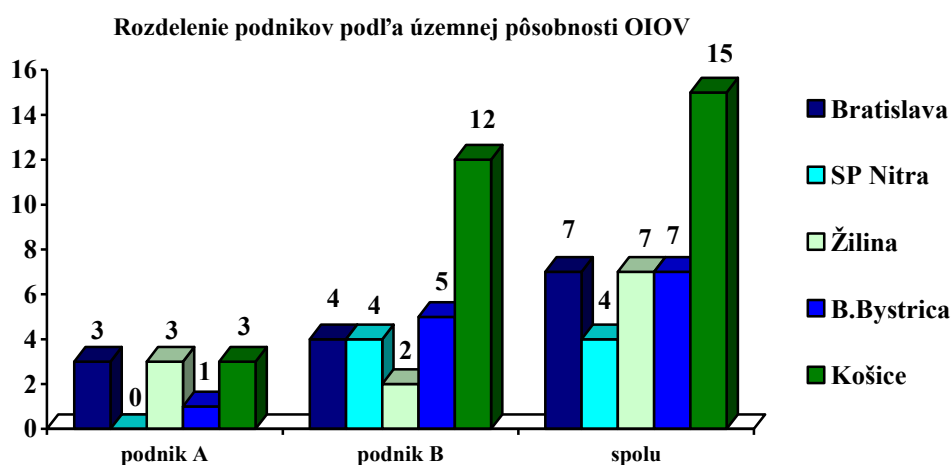
- či sa podnik zakategorizoval podľa celkového množstva vybraných nebezpečných látok, ktoré sú prítomné v podniku (§4),
- či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že prijal príslušné opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií (§ 3) s ohľadom na rôzne činnosti vykonávané v podniku, napr. či vypracoval a vedie predpísanú dokumentáciu a evidenciu - hodnotenie rizika (§ 6), program prevencie závažných priemyselných havárií (§ 7), bezpečnostný riadiaci systém (§ 8), bezpečnostná správa (§ 9), havarijný plán (§ 18) a podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva (§ 19),
- či údaje a informácie uvedené v bezpečnostnej správe, havarijnom pláne, v podkladoch na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo inej správe prevádzkovateľa adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku vrátane možných vonkajších zdrojov rizika,
- či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že má alebo zabezpečil príslušné prostriedky na zdoľanie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov (§ 20),
- či prevádzkovateľ zabezpečil záchrannú službu (§ 21) a informovanie verejnosti (§ 22 a § 23),
- či prevádzkovateľ uzatvoril zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu (§ 28).

Súčasťou koordinovaných kontrol boli aj vizuálne obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami. Menný zoznam podnikov, v ktorých bola vykonaná koordinovaná kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z.z. je uvedený v prílohe č. 1.

1. Rozdelenie podnikov podľa pôsobnosti OIOV a územného členenia SR

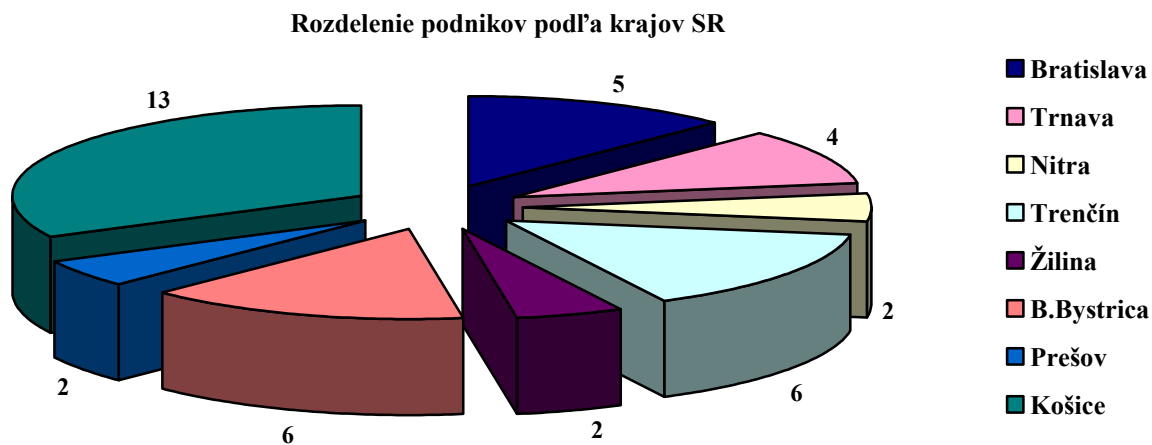
Prehľad o vykonaných koordinovaných kontrolách v roku 2008 a rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je v grafe č1. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. sa nachádza v pôsobnosti OIOV Košice.

graf č. 1

Rozdelenie podnikov podľa územného členenia SR (podľa krajov), v ktorých v roku 2008 bola vykonaná kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z.z. uvádza graf č.2. Z uvedeného vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. sa nachádza v Košickom kraji (13).

graf č. 2

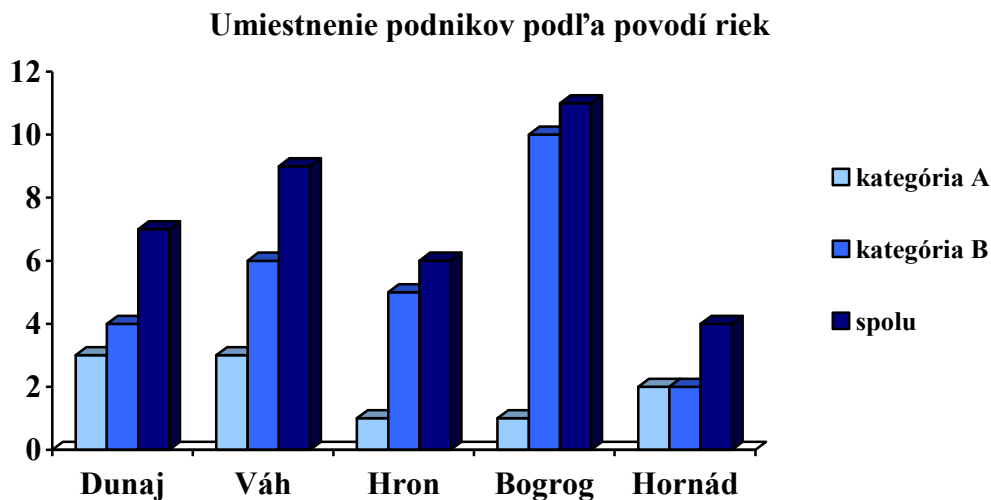

2. Umiestnenie podnikov

Kontroly podľa zákona č. 261/2002 Z.z. v roku 2008 boli vykonané v podnikoch, ktoré sa nachádzajú v CHVO Žitný ostrov *SLOVNAFT, a.s. - areál Bratislava, Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava* zároveň sú to aj priemyselné zóny) a *Easter Sugar Slovensko, a.s. Dunajská Streda*, v obytnej zóne sa nachádzajú podniky *Zentiva, a.s. Hlohovec, NCHZ, a.s. Nováky, SLOVGLASS, a.s. Poltár, Petrochema Dubová, Železiarne Podbrezová*. Na poľnohospodárskej pôde sú umiestnené predovšetkým podniky zamerané na dopravu ropy a ropných produktov potrubím (*TRANSPETROL, a. s., Bratislava - PS č. 4, Tupá; SLOVNAFT, a.s.- Terminál Kľačany - produktovod PS 21 Kľačany*), na skladovanie plynu (*Nafta, a.s. Gbely, centrálny sklad podzemného zásobníka podzemného plynu Plavecký Štvrtok*) a na výrobu neželezných kovov (*CMK, s.r.o. Žarnovica*). V lesoch sa nachádzajú podniky zamerané na výrobu kovových konštrukcií, zbraní, munície a výskum a vývoj (*Privatex Pyro, s.r.o. Dubnica nad Váhom; ZVS Holding, a.s. Dubnica nad Váhom a KONŠTRUKTA Defence, a.s. Dubnica nad Váhom – prevádzka špeciálneho skúšobníctva Lieskovec*).

Všetky kontrolované podniky sa nachádzajú v čiastkovom povodí riek Dunaj, Váh, Hron, Bodrog a Hornád (úmorie Čierneho mora). V povodí riek Dunajca a Popradu sa nenachádzajú podniky spadajúce pod zákon č. 261/2002 Z.z. Umiestnenie podnikov podľa povodí uvádza graf č. 3.

graf č. 3

3. Spolupráca orgánov štátnej správy pri výkone koordinovaných kontrol

Spoluprácu OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol možno vyhodnotiť ako dobrú a prípadné problémy sú operatívne riešené. Hlavný bankový úrad ako orgán štátnej banskej správy sa prostredníctvom miestne príslušných obvodných bankových úradov zúčastňoval všetkých koordinovaných kontrol v podnikoch, ktoré podliehali hlavnému dozoru orgánov štátnej banskej správy podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

Na koordinované kontroly okrem OŠS, ktoré sú uvedené v § 26 ods. 1 písm. d), f) až j) cit. zákona boli podľa potreby prizývané aj obvodné úrady ŽP aj krajské úrady ŽP, ktoré sa zúčastnili na otvorení niektorých kontrol a vizuálnych obhliadkach zariadení s vybranými nebezpečnými látkami.

OŠS uvedené v § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. vykonali v roku 2008 v rámci koordinovaných kontrol aj kontroly podľa osobitných predpisov. Z vykonaných kontrol vyplynulo, že v podnikoch spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. došlo k porušeniu osobitných predpisov, ale zistenými nedostatkami neboli porušené ustanovenia cit. zákona. Za porušenie povinností podľa osobitných predpisov OŠS vykonávajúce koordinovanú kontrolu podľa cit. zákona uložili opatrenia na nápravu (IP – 302 opatrení, OKRCO – 5 opatrení, HaZZ – 101 opatrení, RÚVZ – 27 opatrení).

4. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie A vyplynulo, že kontrolované podniky si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z., okrem 1 podniku, ktorý v hodnotení rizika a havarijnom pláne nemal zahrnuté všetky vybrané nebezpečné látky prítomné a predpokladané v podniku, tak ako je to bolo uvedené v oznámení o zaradení podniku podľa cit. zákona. Na základe uvedených skutočností budú podniku uložené opatrenia na nápravu.

Podnik *Eastern Sugar Slovensko, a.s. Dunajská Streda* ukončil výrobu a odstránil zariadenia, v ktorých boli prítomné vybrané nebezpečné látky podľa cit. zákona (boli demontované nadzemné nádrže, technologické rozvody, sklad olejov a mazív, sklad technických plynov, sklad chemikálií). Oznámenie o vyradení z kategórie A do nekategorizovaného podniku bolo na OÚŽP Dunajská Streda zaslané listom zo dňa 18.12.2007.

Kontrolou v spoločnosti *Molex Slovakia, a.s. Kechnec* bolo zistené, že podnik sa vyradil z kategórie A do nekategorizovaného podniku podľa zákona č. 261/2002 Z.z. a to na základe prehodnotenia množstvo vybraných nebezpečných látok v podniku (nové oznámenie o rekategorizácii podnik zaslal na OÚŽP Košice listom zo dňa 23.05. 2008).

6. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie B vyplynulo, že kontrolované podniky kategórie B si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z., okrem:

- 2 podnikov, kde bolo zistené, že nebola zriadená záchranná služba a nebolo zabezpečené ani jej plnenie resp. plnenie úloh bolo bez súhlasu OÚŽP (porušenie ust. § 21 zákona č. 261/2002 Z.z.),
- 5 podnikov, kde boli zistené nedostatky v bezpečnostných dokumentáciách - v hodnotení rizika nebola uvedená identifikácia nebezpečenstiev a ohrození, ktoré môžu vyvolať závažnú priemyselnú haváriu, v programe prevencie závažných priemyselných havárií nebol uvedený súbor technických a technologických opatrení na zabránenie vzniku závažnej priemyselnej havárie, v havarijnom pláne neboli zahrnuté všetky scenáre

reprezentačných druhov nebezpečenstiev resp. zoznam a rozmiestnenie prostriedkov na zdolávanie závažnej priemyselnej havárie resp. údaje o vybraných nebezpečných látkach, ako aj v grafickej časti havarijného plánu neboli obsiahnuté všetky potrebné údaje,

- 1 podnik, okrem nevykonan hodnotenie rizika (porušenie § 3 a § 6), nevypracoval Program prevencie závažných priemyselných havárií (porušenie § 3 a §7), nezaviedol bezpečnostný riadiaci systém (porušenie § 3 a § 8), nevypracoval v zákone stanovenom termíne havarijný plán (porušenie § 18), nespracoval bezpečnostnú správu v súlade s § 9 cit. zákona a nesplnil si povinnosť finančného krytia zodpovednosti za škodu podľa § 28 cit. zákona.
- 1 podnik nesplnil opatrenia na nápravu, ktoré mu boli uložené rozhodnutím OIOV na základe koordinovanej kontroly v roku 2007, čím spoločnosť porušila ust. § 3 ods. 1 písm. g) zákona č. 261/2002 Z.z.

7. Pokuty a opatrenia na nápravu

Na základe vykonaných kontrol v roku 2008 zistili OIOV v 4 prípadoch porušenie zákonných ustanovení na úseku prevencie závažných priemyselných havárií a v súlade s § 29 zákona č. 261/2002 Z.z. bude v roku 2009 podnikom uložená pokuta. Na základe skutočností zistených koordinovanou kontrolou v roku 2008 uložia OIOV v roku 2009 5 podnikom aj opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania podľa § 29 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z.z.

III. BEZPEČNOSTNÉ SPRÁVY

SIŽP ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií sa okrem iného vyjadruje podľa § 26 ods. 5 písm. e) zákona č. 261/2002 Z.z. aj k bezpečnostným správam.

V roku 2008 sa OIOV Košice vyjadroval k 3 bezpečnostným správam. V jednom prípade bol OÚŽP vydaný súhlas k bezpečnostnej správe, v jednom prípade bolo konanie vo veci vydania súhlasu k bezpečnostnej správe prerušené a prevádzkovateľ bol vyzvaný na doplnenie bezpečnostnej správy a v jednom prípade OÚŽP konanie vo veci vydania súhlasu k bezpečnostnej správe zastavil vzhľadom na rozsah pripomienok orgánov štátnej správy (bezpečnostná správa nebola vypracovaná v súlade s § 9 cit. zákona).

IV. ZÁVER

OIOV v roku 2008 vykonali celkovo 40 kontrol v podnikoch podľa zákona č. 261/2002 Z.z., z toho 10 kontrol v podnikoch kategórie A a 27 kontrol v podnikoch kategórie B a 3 kontroly v nekatégorizovaných podnikoch. Kontrola v nekatégorizovaných podnikoch bola zameraná na preverenie celkové množstvo vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku podľa cit. zákona. Z uvedených kontrol vyplynulo, že tieto podniky nespádajú pod cit. zákon.

Z uskutočnených kontrol ďalej vyplynulo, že 2 podniky boli vyradené z kategória A do nekategorizovaného podniku na základe prehodnotenia výpočtu množstva vybraných nebezpečných látok resp. na základe ukončenia výroby a odstránenie celého podniku.

V roku 2008 bola koordinovaná kontrola po prvý krát vykonaná v 8 podnikoch (6 podnikov kategórie A a 2 podniky kategórie B). Išlo o novo zaradené podniky.

Z vykonaných koordinovaných kontrol v roku 2008 vyplynulo, že z celkového počtu 37 podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z., v 4 prípadoch bolo zistené porušenie ustanovení na úseku prevencie závažných priemyselných havárií. Za porušenie zákonných povinností na úseku prevencie závažných priemyselných havárií budú v roku 2009 začaté správne konania o uložení pokuty.

K nedostatkom, ktoré boli zistené koordinovanými kontrolami v roku 2008 možno zaradiť nedostatočné vypracovanie hodnotenia rizika, nedostatočné vypracovanie havarijného plánu, nezabezpečenie prostriedkov potrebných na zdolávanie závažných priemyselných, zabezpečenie záchranej služby bez súhlasu OÚŽP a neplnenie opatrení uložených rozhodnutí

Menný zoznam podnikov, v ktorých sa vykonala kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2008

por. číslo	kontrolovaný subjekt	kategória	poznámka
1.	Nafta, a.s. Gbely, centrálny areál podzemného zásobníka plynu Plavecký Štvrtok	A	novo kategor.
2.	DUNAJPETROL TRADE, a.s. Komárno	A	
3.	Slovnaft, a.s.-areál Bratislava	B	
4.	Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava	B	
5.	DUSLO, a.s. odštepny závod ISTROCHEM – stredisko gumárenských chemikálií, Bratislava	B	
6.	DSV Slovakia, s.r.o. Senec	B	
7.	Eastern Sugar Slovensko, a.s. Dunajská Streda	A	
8.	SLOVNAFT, a.s. Bratislava, terminál Kľačany, produktovod PS č. 21 Kľačany	B	
9.	TRANSPETROL a.s. Bratislava - PS č. 4 Tupá	B	
10.	DUSLO, a. s. Šaľa	B	
11.	ZENTIVA, a.s. Hlohovec	B	
12.	OFZ, a.s., prevádzka Široká	A	
13.	Privatex Pyro, s.r.o. Dubnica nad Váhom	A	novo kategor
14.	ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom	B	
15.	INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto	A	novo kategor
16.	KONŠTRUKTA – Defence, a.s., prevádzka špeciálneho skúšobníctva Lieskovec	B	
17.	CMK, s.r.o. Žarnovica	B	novo kategor
18.	Johnson Control, s.r.o. Lučenec	B	
19.	Železiarne, a.s. Podbrezová	A	novo kategor
20.	NCHZ, a.s. Nováky	B	
21.	SLOVGLASS, a.s. Poltár	B	
22.	Petrochema, a.s. Nmecká, časť Dubová	B	
23.	PROGRES TRADING, a.s. Trebišov	A	
24.	Molex Slovakia, a.s. Kechec	A	novo kategor
25.	Carmeuse Slovakia, s.r.o. Slanec, prevádzka Vápenka Košice	A	novo kategor
26.	Probugas a.s, Haniska pri Košiciach	B	
27.	EXPLÓZIA SLOVAKIA, s.r.o.	B	
28.	SWS s.r.o. Vojany	B	
29.	U.S.STEEL. Košice, s.r.o.	B	
30.	Chemza, a.s. Strážske	B	
31.	Hnojivá, a.s. Strážske	B	
32.	Diakol, s.r.o. Strážske	B	
33.	TRANSPETROL, a.s. Bratislava, sklad ropy Vojany	B	
34.	TRANSPETROL, a.s. Bratislava - PS č.1, Budkovce	B	
35.	FLAGA PROGAS, a.s., prevádzka Bánovce nad Ondavou	B	
36.	Bukoceľ a.s. Hencovce	B	
37.	SLOV-VAGON, a.s. Strážske	B	novo kategor
38.	Vojenský opravárenský podnik, a.s. Trenčín	nekategor.	
39.	Letecké opravovne Trenčín, a.s.	nekategor.	
40.	LOBB Banská Bystrica, a.s.	nekategor.	